

מסורת הש"ס

(א) לקמן נ"ח, (ב) לקמן ק"א, עירובין ג' א, (ג) מכות לא; (ד) י"ג גורסין כה, (ה) דף מט"ו; (ו) [שמות לא;], (ז) פ"א כנף, רש"י, (ח) [לקמן ק"א], (ט) מכות, וס' איתא בחבתי, (י) דף ט"ז.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר ר' אבה מתינ' נמי כגון (שקבלה בטרסקל) תהי' זכ' ס"א שעקר' בטרסקל; (ב) רש"י ד"ה כמאן דמלי דמי דבר:

מוסף רש"י

נעץ קנה ביה"ר ובראשו טרסקל, סל רחב ד' (שעובין ג' טרסקל חץ עמוק י' ואטו מורדים לו גובה י', שמה קנה עולה לו בגובה, והקנה חץ רחב ד' אלא שטו' אחרים במחילת הטרסקל גוד אחית ומלאו מקפות את הקנה והיו לכו היקף המחילת מן הקרקע ולמעלה לשתי ראשו רשות היחיד (קס"ח א'). ידו של אדם חשובה לו. לענין הנחת שטח ממקום ארבעה על ארבעה (כתובות ל"א).

תוס' ישנים

א' אמר מר"ש דמעיקרא ס"ד דמתני' איירי למענ' מי ושוילי הנלכח למטה מי' ולי"ל גוד אחית והו' שולי הנלכחה שות הרבים:

מוסף תוספות

א. ותניא לקמן גדר שהוא גבוה עשרה ורוחב ארבעה (ו'זו היא רשות היחיד גמורה. רש"י, ב. ולקמן פרק המצניע (צ"ב). למ"ד המציא פירות לרשות הרבים ביד חייב פיך מינה ומשני התם למעלה מג' הכא למטה מג' אלא אם הוציא בידו לה"ר למטה מג' חשיב כמנוח ע"ג קרקע, והא דפטר ליה הכא משום דאגיד די שמה דכיון שלא הניח החפץ לילך עד מקום הילוכו ולנחו אלא רץ אחריו ועכצו הו"א ליה עקירה קמיימא בלא הנחה: **מה לי הטעינו חבירו**. דפטר ליה תנא דמתניתין דקמני או שנתן תמורה והו"א שניהן פטורין; לא **חומא קינא**. פשט ידו וירדו לתוכה **ללא** עבד מעשה: אלא **אימא קלט**. השתא סלקא דעתך כשהיה הקילות יורד הכה צידו אחת וקבלו בחצרמה דעבד ליה עקירה: קורא

מקורה. שיש לה גג: **כמאן דמלי** (ט). דבר סמוס מכל ד' הו' כמלא חפלים עד גגו דלאין אוריו חשיב אוריר הלכך כל המרק למוכו הו' כמנוח: **הסינה רה"י**. דבע"ה אלא רשות הרבים דעני מי מוקמת ליה במקורה: **לדגלי מדבר**. וכל מלאכות דבשבת ממשכן גמרי' לקמן(ס' מדנמכה פרשת שבת לפרשת משכן צויהל'): **הא מני**. ללא בעי מקום ד' אחרים היא: **עמד במקומו**. זרק חפץ וקבלו אחר עמד המקבל במקומו וקבל: **חייב**. הזורק דליהו עבד עקירה והנחה: **עקר**. המקבל ממקומו ורץ לקראת החפץ וקבלו: **פטור**. הזורק ללא איתעביד הנחה מכחו: **דפשיט כניפיה**.⁽¹⁾ פרס בגדו דהו' ד': **טרסקל**. סל: **רשות היחיד הוא**. ואמאי מחייב משום הוצאה: **לימא**. מתניתין דלא חשיב ליה רה"י דלא כרבי יוסי כרבי יהודה: **וורק**. מרשות הרבים: **ונח על גביו חייב**. דלע"ג דלמטה לא הו' קנה רחב ד' הואיל ובראשו ארבעה אמרינן(י) גוד אחית מחילה והו' רה"י גמור: **למעלה מ'**. הו' רה"י הואיל ורחב ד': **שגשג**. השפיל כמו (י) היה כקרקע: **והא עומד קמני**. העני עומד בחוץ והא יושב הוא: **בשוחא**. כופף עלמנו: **ואיציעים אימא**. בעומד בגומא וידו סמוכה לשפתה: **איכפל**

תנא כו'. טרח התנא בכל זאת ולא

היה לו להודיענו דמוציא מרשות לרשות חייב אלא על ידי דברים הללו שאין דרכן בדרך לפני פשט כנף בגדו

לפנים דהו' ד': **היכא דאחשבה**. זה העושה מלאכה נמכוין לתת ליד

חבירו כי מתניתין: **אכל היכא דלא אחשבה**. שהלכה ונחה מעצמה ביד

חבירו דהאי דזריק לא אחשבה ליד חבירו לאנוחה בגווה דלא נמכוין לך:

עמד. המקבל במקומו וקבל: **חייב**. הזורק: **פטור**. הזורק ללא עביד

הנחה: **מאי קמיעביא** ליה. מאי שפיקא איכא מאחיה טעמא יפטור לה

עבד עקירה והנחה: **כשני בני אדם דמי ופטור**. דהוו להו שנים שעשאוה

דכיון שלא הניח החפץ לילך עד מקום הילוכו ולנחו אלא רץ אחריו ועכצו

הו"א ליה עקירה קמיימא בלא הנחה: **מה לי הטעינו חבירו**. דפטר ליה

תנא דמתניתין דקמני או שנתן תמורה והו"א שניהן פטורין; לא

חומא קינא. פשט ידו וירדו לתוכה **ללא** עבד מעשה: אלא **אימא קלט**. השתא סלקא דעתך כשהיה

הקילות יורד הכה צידו אחת וקבלו בחצרמה דעבד ליה עקירה:

יציאות השבת פרק ראשון שבת

ה. לא מחייב ר' אלא ברשות היחיד מקורה.

למה מדלא נקט מרשות היחיד לרה"י ורשות הרבים בלמנע כמו בפלוגמא דר"ע ורבנן וההיא דגיטין פ' הזורק (ד' עט.) וס"ז גבי הימה עומדת על ראש הגג וחרקו לה כו' וקאמר כמאן כרבי דלאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא לא סברי דרב ושמואל דהכא דלאמרי דלא חייב ר' אלא ברשות היחיד מקורה ולדידהו

לריך לשנויי דהתם משום אינטורי כדמשני התם אליבא דרבנן אפילו תימא רבנן כי פליגי רבנן לענין שבת אכל הכא משום אינטורי כו':

אמאי חייב מרה"י לרה"י קא מפיק. ואפילו משום מושיט וצדיקטא אחת לא מחייב **לפי הירושלמי** דמלריך שיקבולו שני מידו: **באן** למשה מ'. וא"ת נהי דרשות היחיד לא הו' ר"ה נמי לא הו'

אלא ככרמלית כמו עמוד גבוה שלשה ורחב ד' ואמאי חייב ויש לומר דאין כרמלית בכלים כמו שפירש רש"י לקמן ^ו גבי הימה קופתו מונחת כו' קשה לר"י מה עלה על דעתו של המקשן דע"כ ידע דמתניתין מיירי למטה מ'י בלא פירכא דר' יוסי כר' יהודה (א) דכל למעלה מ'י הו' מקום פטור ולא מחייב לכ"ע וא"כ מאי פריך מרבי יוסי כרבי יהודה הא מילתא דפשיטא היא דלמטה מ'י לא הוה רה"י דהא מנן לקמן בהזורק (לקמן ד' טז.) חולית הצור והסלע שהם גבוהים י' ורחבים ד' הנוטל מהן והנוטן על גבן חייב פחות מכן פטור^א ופשיטא דרבי יוסי כרבי יהודה לא איירי אלא למעלה מ'י:

בגוץ שש"ש^ל ידו למטה מג' וקב"ה. וקסבר רבי אבהו דלאגד יד שמה אגד דאי לא הו' שמה אגד מאי איכיא דנטל עני ממוכה אפילו מנן צעה"צ לתוכה יהא חייב העני כשהוליא כיון דיד העני מיירי נמי דהוה למטה מג' דמסתמא יד צעה"צ ויד עני איירי צעינן אחד דהא כי נטל ממוך ידו של צעה"צ דהו' למטה מג' הו"א יד עני נמי למטה מג' וצכה"א גוונא אפילו נותן צעה"צ למוך יד העני יהא חייב^ב: **בגומא**. לריך לפרש בגומא שהיא רשות הרבים כגון צצים משתמשים בה למ"ד תשמיש על ידי הדחק שמה תשמיש (לקמן ד' טז.) או צעינן שמהלכים שם רבים אכל גומא שהימה כרמלית או מקום פטור כיון שגופו שם ידו שהיא פשוטה לרשות הרבים לא הו"א כרה"ר דבמר גופו גריר אע"פ שהיא למטה מג' כיון דקצר אגד יד שמה אגד כדפי': **ה"מ** היכא דאחשבא ל"דיה. וא"ת ולימא רך ולא היהא ללעיל וי"ל דה"א דוקא לענין הנחה חשובה כד' על ד' אכל לגבי עקירה לא: **כשני בני אדם דמי ופטור**. פי' כי היכי דשני בני אדם פטור הראשון משום דלא עבד כלל הנחה^א הי"ן כיון שחטפו מהילוכו ולא הניח החפץ ללכת עד מקום הילוכו לא הו"א הנחה דלא נח מנח הזורק או דילמא כאלם אחד דמי וכיון דעביד עקירה והנחה היה

חייב ולא דמי לשנים שעשאוה^ד ור"ח גרים איפכא כשני בני אדם דמי וחייב דלאמר לעיל עמד במקומו וקבל חייב וה"ן כי קבלה הוא עלמנו ולא חטפה מהילוכו ליחייב דהא איתעביד מחשבתו או דילמא כאלם אחד דמי ופטור דהו' כמו שנתן מימינו לשמאלו דלע"פ שהעבירה ד' אמות פטור: היה

עין משפט ונר מצוה

א י מיי פ"ג מה' שבת הלכה ב:

יא ב ג ד מיי שם הלכה טו:

גליון הש"ס

גמ' ביחא כמאן דפליא כו'. עירובין ד' טו ע"ג: שם אמר רבא איכפל תנא לאשבעין וכו'. ופוסט עו ע"א. וק"ל דדילמא מש"ה נקט ידו דלריי ע"כ בלמטה ומנחת מזה דלאגד יד שמה אגד: תוס' ד"ה אמאי חייב וכו' לפי הירושלמי וכו'. הוצא לעיל ג ע"א תוס' ד"ה צעמשה:

רבינו חננאל

ואוקמה ר' זירא כאחרית, ואוקמה אחרים אוקמה עמד במקום וקובל אפילו בידו חייב. ש"מ לאבעי מקום ד'. ודחתין בגוץ שפישט כנפיה וקיבלה. דאית בגמיה מקום ד'. ואמרין מתני' נמי כגון שקיבלה בטרסקל שבידו שיש בו ד'. פי' טרסקל. טאבק. איני והא קי"ל דטרסקל ברשות הרבים רה"י היא, ניטא דלא כר' יוסי בר' יהודה. אפילו תימא ר' יוסי בר' יהודה היא מתניתין. והתם דתני נעץ קנה ברה"י והניח בראשו טרסקל [וזהו] מרה"י ונח על גביו חייב כשהיה טרסקל זה נתון למעלה מ', שאין רה"ר למעלה מ', מתני' בטרסקל שבידו למטה מ'. ודחי' לה ר' אבהו להא, ואוקמה שבידו שיש בו ד' ונחיה למטה מג' וקיבלה. דכל פחות מג' כלבור דמי, וכאלו בקרקע הניח, והאי העני עומד בשוחא כדכתיב והולכו אליך שוחות, והוא פי' כפוף כדכתיב הלכתי כאגנון ראשו. פי' בגומא, בור כדכתיב חופר גומץ, גומץ וגומא הכל אחד הוא. נכס, קצור וקובטו. ונדהו אלו כולם, ואוקמה רבא הכי ואמר הואי [תנא] סבר ידו של אדם חשובה לו כד' על ד'. וכן אי"ר יוחנן וזק והלכה ונחה בחוץ ידו של חבירו חייב. וא"ר יוחנן עמד במקומו וקיבל, כגון שזרק לחבירו (כבו) [יברך] מה חייב בזה שנעשית מושבתו. בעקר ממקומו אחרי שזרק שקיבלה, פטור הזורק שהרי לא נצטרפה כוונתו לקבל באותו מקום, ממילא באה לידו. בעי ר' יוחנן וזק ונעקר הוא ממקומו וקיבל מהו, שנמצא הוא שזרק הוא עצמו שקיבל, שני כוחותיו הללו. שזרק ושנעקר וקיבל כשני בני אדם דמו וחייב, או דילמא אפילו הכי אדם אחד הוא, לא נעקר ממקום [זה] והונח במקום אחר, אלא מקום העקירה הוא מקום הנחה, כי שניהם כאדם אחד הן, ועלתה בחיקו. הא דא' משום ר' יוחנן הכניס ידו לחצר חבירו וקיבל מי בגמיה והוציאן חייב, אתינן לאוקומה בגוץ שקלט מי בשמים הללו ולא כששון יורדין אלא מעל גבי הכותל, משופע דנחו ע"ג הכותל, כגון דא' כסוף עירובין בהא דתנן

